

Course Plan

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بیرجند
معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
بیرجند

دانشکده: بهداشت

گروه آموزشی: مهندسی بهداشت محیط

نیم سال تحصیلی: اول ۱۴۰۳-۱۴۰۴

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط - گرایش مدیریت پسماند

نام و شماره درس: ارزیابی اثرات بهداشتی

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

پیش نیاز: ارزیابی اثرات توسعه بر محیط زیست

زمان برگزاری کلاس: سه شنبه ۱۰-۱۲

مکان برگزاری کلاس: دانشکده بهداشت

نام مدرس/مدرسین: دکتر مریم خدادادی

آدرس دفتر مسوول درس: دانشکده بهداشت، گروه مهندسی بهداشت محیط

تلفن دفتر: ۰۵۶۳۲۳۸۱۶۶۱

زمان تماس یا مراجعه به دفتر:

آدرس پست الکترونیک مسوول درس:

maryam.khodadadi@gmail.com

لینک آدرس کلاس اساتید در سامانه: adobe connect

دکتر مریم خدادادی: <https://vc.bums.ac.ir/t5۰۵>

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با روشی مفید و قابل انعطاف جهت بررسی اثرات بالقوه طرحها بر سلامت و بهداشت محیط و رفاه و عدم برابری در برخورداری از بهداشت و تعیین روشهای عملی برای بهبود و پیشبرد طرحها و تضمین صراحت و توازن ملاحظات اثرات سلامت انسانی، سیاستها برنامهها و توسعه در جهت اهداف HIA

اهداف اختصاصی:

در پایان درس از دانشجویان انتظار می رود که:

- خلاصه ای از اثرات توسعه بر محیط زیست را بدانند.
- مقدمه ای از ارزیابی اثرات بهداشتی را بیان نمایند.
- تاریخچه ارزیابی اثرات بهداشتی را بدانند.
- اهداف HIA و جایگاه اجرایی، سیاستگذاری و قانونی آن در جهان و قوانین آیین نامه ها و دستورالعمل ها در ایران را بشناسند.
- مروری بر مفاهیم ارزیابی اثرات توسعه بر محیط زیست و مراحل آن را بیان نماید.
- HIA در چرخه برنامه ریزی و شیوه های ارزیابی اثرات بهداشتی را بشناسد.
- غربالگری و گزینش برای انتخاب سیاست ها یا پروژه ها جهت ارزیابی اثرات بهداشتی را بیان نماید.
- تشکیل گروه های هدایت کننده و کسب موافقت حوزه های در اختیار گذاشته شده و بحث و مذاکره در مورد گزینه های مناسب جهت دستیابی به اثر بهداشتی مطلوب را بشناسد.
- فرآیندهای پایش و ارزشیابی و نتایج HIA و تهیه بازخورد برای بررسی مداوم اثرات بهداشتی را بدانند.
- روش های اجرایی ارزیابی اثرات بهداشتی را بیان نماید.
- با جایگاه مناسب سیاستگذاری (آنالیز سیاست) و تهیه پروفایل منطقه و جوامع متأثر، بکارگرفتن ذینفعان و مخبران کلیدی در پیش بینی اثرات بالقوه بهداشتی با استفاده از یک مدل بهداشتی از پیش تعریف شده، ارزشیابی اهمیت، مقیاس و امکان یا احتمال اثرات پیش بینی شده آشنا باشد.
- گزینه های مناسب و ارائه پیشنهادات در جهت اجرا برای افزایش یا کاهش اثرات بهداشتی را بدانند.
- مراحل اصلی ارزیابی اثرات بهداشتی و استفاده از ابزارهای گزینش و یا غربالگری، تعیین وسعت یا قلمرو، برآورد یا تشخیص، ارزیابی و ارائه گزارش، تصمیم و پیشنهاد، و ممیزی و نظارت را تشریح نماید.
- انواع ارزیابی اثرات بهداشتی، ارزیابی آینده نگر، ارزیابی گذشته نگر، ارزیابی همزمان را بیان نماید.
- با نحوه انتخاب سطح مناسب در جهت اجرای HIA (بیان طرز کار و مفاهیم عملی سطوح)، سطح رومیزی Desk-based، سطح سریع، سطح متوسط، سطح یا ارزیابی کامل، حدود و قلمرو ارزیابی اثرات بهداشتی، وظایف و تکالیف فرآیند ارزیابی اثرات بهداشتی آشنا باشد.
- تعریف نوع و محل پروژه، شناسایی خطرات بهداشتی، بررسی اولیه بهداشتی، مقتضیات و شرایط ارزیابی اثرات بهداشتی، تعریف شرح خدمات برای ارزیابی اثرات بهداشتی، ارزیابی اثرات بهداشتی در جهت تدوین یک بیانیه و صورت وضعیت، مدیریت خطرات بهداشتی و پایش و ارزشیابی مفید را بدانند.
- با روش های تجزیه و تحلیل اثرات از قبیل روشهای مقایسه ای، روش های اثرات متقابل ماتریس ها، چک لیست ها و سایر روش های تجزیه و تحلیل اثرات آشنا باشد.
- استانداردهای پیوست سلامت، طرح ها، پروژه ها، قوانین و مقررات مشمول تهیه پیوست سلامت، رئیس و سرفصل گزارشات پیوسته سلامت آیین نامه پیوست سلامت، الزامات و استانداردهای عملیاتی پیوست سلامت، جایگاه مطالعات ارزیابی اثرات بهداشتی برنامه های توسعه، چرخه و مراحل مطالعات، شیوه بررسی و تعامل ذینفعان پیوست سلامت، فرهنگسازی برای ذینفعان مستقیم و غیر مستقیم پیوست سلامت را بدانند.
- شیوه شناسی، پایش، نظارت و ارزشیابی طرح های توسعه با تکیه بر ارزیابی اثرات بهداشتی را بشناسد.

وظایف/ تکالیف دانشجویان:

- حضور به موقع در کلاس
- انجام تکالیف محوله
- انجام پروژه آخر ترم

شیوه ارزیابی دانشجو:

- ۱- آزمون های کلاسی در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪
- ۲- ارائه تحقیق مروری در مورد یکی از مباحث ارزیابی اثرات بهداشتی با نظر استاد و ارائه آن در کلاس ۱۵٪
خلاصه نمودن و نقد یک گزارش ارزیابی اثرات بهداشتی انجام شده در سطح بین المللی و یا ارائه آن به صورت پاورپوینت در کلاس و بحث و تبادل نظر در مورد آن ۱۵٪
- ۳- امتحان کتبی پایان نیمسال ۵۰٪

سیاست مسوول درس در قبال تأخیر یا غیبت دانشجو:

دانشجویان تنها به تعداد جلسات غیبت مجاز را می توانند غیبت داشته باشند.

جدول زمانبندی درس نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۴

شماره جلسه	موضوع	مدرس	آمادگی لازم برای دانشجویان قبل از شروع درس (مطالعه قبلی یا ...)	نحوه برگزاری
۱	معرفی درس و بیان اهداف آموزشی و طرح دوره	دکتر مریم خدادادی		حضور
۲	خلاصه ای از اثرات توسعه بر محیط زیست. مقدمه ای از ارزیابی اثرات بهداشتی تاریخچه ارزیابی اثرات بهداشتی	دکتر مریم خدادادی	مطالعه مطالب جلسه قبل و شرکت فعال در مباحث درس	حضور
۳	اهداف HIA و جایگاه اجرایی، سیاستگذاری و قانونی آن در جهان و قوانین آیین نامه ها و دستورالعمل ها در ایران مروری بر مفاهیم ارزیابی اثرات توسعه بر محیط زیست و مراحل آن را بیان نماید. HIA در چرخه برنامه ریزی و شیوه های ارزیابی اثرات بهداشتی	دکتر مریم خدادادی	مطالعه مطالب جلسه قبل و شرکت فعال در مباحث درس	حضور
۴	غربالگری و گزینش برای انتخاب سیاست ها یا پروژه ها جهت ارزیابی اثرات بهداشتی تشکیل گروه های هدایت کننده و کسب موافقت حوزه ه های در اختیار گذاشته شده و بحث و مذاکره در مورد گزینه های مناسب جهت دستیابی به اثر	دکتر مریم خدادادی	مطالعه مطالب جلسه قبل و شرکت فعال در مباحث درس	حضور

			بهداشتی مطلوب فرآیندهای پایش و ارزشیابی و نتایج HIA و تهیه بازخورد برای بررسی مداوم اثرات بهداشتی	
حضور	مطالعه مطالب جلسه قبل و شرکت فعال در مباحث درس	دکتر مریم خدادادی		۵
حضور	مطالعه مطالب جلسه قبل و شرکت فعال در مباحث درس	دکتر مریم خدادادی	فرآیندهای پایش و ارزشیابی و نتایج HIA و تهیه بازخورد برای بررسی مداوم اثرات بهداشتی روش های اجرایی ارزیابی اثرات بهداشتی	۶
حضور	مطالعه مطالب جلسه قبل و شرکت فعال در مباحث درس	دکتر مریم خدادادی	جایگاه مناسب سیاستگذاری (آنالیز سیاست) و تهیه پروفایل منطقه و جوامع متاثر، بکارگرفتن ذینفعان و مخبران کلیدی در پیش بینی اثرات بالقوه بهداشتی با استفاده از یک مدل بهداشتی از پیش تعریف شده ،ارزشیابی اهمیت، مقیاس و امکان یا احتمال اثرات پیش بینی شده	۷
حضور	مطالعه مطالب جلسه قبل و شرکت فعال در مباحث درس	دکتر مریم خدادادی	گزینه های مناسب و ارائه پیشنهادات در جهت اجرا برای افزایش یا کاهش اثرات بهداشتی مراحل اصلی ارزیابی اثرات بهداشتی و استفاده از ابزارهای گزینش و یا غربالگری، تعیین وسعت یا قلمرو، برآورد یا تشخیص،ارزیابی و ارائه گزارش،تصمیم و پیشنهاد، و ممیزی و نظارت	۸
حضور	مطالعه مطالب جلسه قبل و شرکت فعال در مباحث درس	دکتر مریم خدادادی	انواع ارزیابی اثرات بهداشتی، ارزیابی آینده نگر، ارزیابی گذشته نگر،ارزیابی همزمان نحوه انتخاب سطح مناسب در جهت اجرای HIA (بیان طرز کار و مفاهیم عملی سطوح) ،سطح رومیزی Desk-based،سطح سریع،سطح متوسط،سطح یا ارزیابی کامل،حدود و قلمرو ارزیابی اثرات بهداشتی، وظایف و تکالیف فرآیند ارزیابی اثرات بهداشتی	۹
حضور	مطالعه مطالب جلسه قبل و شرکت فعال در مباحث درس	دکتر مریم خدادادی	تعریف نوع و محل پروژه، شناسایی خطرات بهداشتی،بررسی اولیه بهداشتی، مقتضیات و شرایط ارزیابی اثرات بهداشتی،تعریف شرح خدمات برای ارزیابی اثرات بهداشتی،ارزیابی اثرات بهداشتی در جهت تدوین یک بیانیه و صورت وضعیت،مدیریت خطرات بهداشتی و پایش و ارزشیابی مفید	۱۰
حضور	مطالعه مطالب جلسه قبل و شرکت فعال در مباحث درس	دکتر مریم خدادادی	روش های تجزیه و تحلیل اثرات از قبیل روشهای مقایسه ای، روش های اثرات متقابل ماتریس ها، چک لیست ها و سایر روش های تجزیه و تحلیل اثرات	۱۱

حضور	مطالعه مطالب جلسه قبل و شرکت فعال در مباحث درس	دکتر مریم خدادادی	استانداردهای پیوست سلامت، طرح ها، پروژه ها، قوانین و مقررات مشمول تهیه پیوست سلامت، رئوس و سرفصل گزارشات پیوسته سلامت آیین نامه پیوست سلامت، الزامات و استانداردهای عملیاتی پیوست سلامت، جایگاه مطالعات ارزیابی اثرات بهداشتی برنامه های توسعه، چرخه و مراحل مطالعات، شیوه بررسی و تعامل ذینفعان پیوست سلامت، فرهنگسازی برای ذینفعان مستقیم و غیر مستقیم پیوست سلامت	۱۲
حضور	مطالعه مطالب جلسه قبل و شرکت فعال در مباحث درس	دکتر مریم خدادادی	شیوه شناسی، پایش، نظارت و ارزشیابی طرح های توسعه با تکیه بر ارزیابی اثرات بهداشتی	۱۳
حضور	ارائه در کلاس	دکتر مریم خدادادی	ارائه نمونه هایی از ارزیابی اثرات بهداشتی طرح و پروژه ها توسط دانشجویان	۱۴

منابع پیشنهادی برای مطالعه:

- 1- Environmental and Health Impact Assessment of Development Project G,H, Turnbull, WHO and CEMP Publishing Last edition
- 2- NPHP, Health Impact Assessment Guidelines. Canberra: National Public Health Partnership, Commonwealth of Australia. Last edition
- 3- Health Impact Assessment of Development, M.H. Birley Last edition
- 4- Health Impact Assessment: concepts, theory, techniques and applications, John Kemm, Last edition
- 5- Jayne Parry, Stephen Palmer. Palmer, Stephen. Kemm, John. Parry, Jayne. Published Abingdon, Oxon; New York: Earthscan, Last edition
- 6- Health Impact Assessment: Principles and practice, Birley, Martin H .Published Abingdon, Oxon; New York: Earthscan, Last edition
- 7- Canter, L.W., Environmental Impact Assessment. 2nd ed. 1996, Singapore: McGraw-Hill. Last edition

۸- آخرین قوانین و مقررات در مورد ارزیابی اثرات بهداشتی در ایران

۹- متون و مدارک مرتبط با پیوست سلامت در ایران و استانداردهای پیوست سلامت، و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۱۰- آخرین مستندات (WHO) در مورد ارزیابی اثرات بهداشتی

نام و نام خانوادگی تدوین کننده:

دکتر مریم خدادادی